

Fredagen den 11 februari

Kl. 15.00

Fredagen den

11 februari 1972

§ 1 Justerades protokollen för den 3 innevarande månad.

§ 2 Föredrogs och bifölls interpellationsframställningarna nr 45–48.

§ 3 Interpellation nr 49 ang. åtgärder för att bekämpa arbetslösheten

Ordet lämnades på begäran till

Herr HERMANSSON (vpk), som yttrade:

Fru talman! Statistiska centralbyråns januariräkning över arbetslösheten redovisar 136 000 helt arbetslösa. Härav var 86 000 män och 50 000 kvinnor. Särskilt hög är ungdomsarbetslösheten – 46 000 arbetslösa är under 24 år, vilket motsvarar 7 procent av arbetskraften i dessa åldrar.

Härtill kommer 104 000 personer som av arbetsmarknadsskäl kunde få arbete på deltid. Ytterligare 126 000 personer skulle ha sökt arbete om de ansett att något sådant ställt att få på den ort där de bor.

För att belysa hela arbetsmarknadssituationen måste emellertid också redovisas de grupper som går i arbetsmarknadsutbildning, arbetar i beredskapsarbete, i skyddad sysselsättning eller i arkivarbete. De uppgår till sammanlagt ca 100 000 personer, som alltså heller inte kan få arbete inom det privata kapitalistiska näringslivet.

Ytterligare grupper omfattande 50 000 – 100 000 personer bör enligt experter på arbetsmarknadsfrågor räknas till vad de benämner "arbetskraftspotentialen". Det är grupper som i dag inte ingår i arbetskraften och som inte är förhindrade att arbeta av vårduppgifter, studier, sjukdom eller liknande. Den sammanlagda undersysselsättningen är alltså mycket stor och uppgår till över en halv miljon. Människor som skulle vilja ut i arbete eller ha arbete i fullare mening än de nu har.

Arbetslösheten är ett gissel för de människor som drabbas av den. Den orsakar stora ekonomiska, sociala och psykiska skador. I varje rimlig samhällsekonomisk mening är arbetslösheten en förlust. Ett samhällssystem som periodiskt alstrar massarbetslöshet har visat sin oförmåga och dömt sig självt.

Rätten till ett meningsfullt arbete måste betraktas som en grundläggande mänsklig rättighet. Denna kan fullt ut förverkligas endast genom kamp som avskaffar kapitalismens ekonomiska system och bygger socialism. Denna kamp för arbete måste föras i dag och rätten till arbete hävdas gentemot ekonomiska och politiska krafter, som godtar arbetslösheten eller t. o. m. utnyttjar den för angrepp på arbetarnas löner. Kravet på full sysselsättning måste ställas liksom på en politik som förverkligar detta krav.

Inget parti vågar i dag öppet försvara arbetslösheten eller säga att målet inte bör vara full sysselsättning. Men det är den politiska handlingen som är det avgörande. De av regeringen vidtagna åtgärderna har inte skapat full sysselsättning. Inte heller skulle detta mål ha nåtts om den av de borgerliga partierna förordade politiken genomförts. Fakta om arbetslösheten faller domen.

När det hävdas att arbetslösheten dock ökat mindre mellan december och januari detta årsskifte än vid förra årsskiftet eller att de av regeringen vidtagna åtgärderna "ännu inte slagit igenom" bör följande erinras: Det är i och för sig inte märkligt om den säsongmässiga ökningen detta år blir något mindre, eftersom den sker från en högre nivå för arbetslösheten än förra året. Att ökningen är "säsongmässig" förbättrar inte det omedelbara läget för dem som drabbas av den. Mera bestämda åtgärder måste vidtas för att nedbringa effekterna på sysselsättningen av klimatiska förändringar. Arbetslösheten har nu legat på en hög nivå under snart ett helt år – om regeringens åtgärder varit effektiva borde de för länge sedan ha gett resultat.

Vänsterpartiet kommunisterna har i motioner och debattinlägg angett vilka omedelbara åtgärder som enligt partiets mening måste vidtas för att nedbringa arbetslösheten. Dessa åtgärder inbegriper anläggande av statligt ägda basindustrier, finansierade med medel ur AP-fonderna, särskilt i de nuvarande s. k. avflyttningsområdena. Vidare har krävts av statsmedel finansierade arbeten på olika samhällsnyttiga områden avseende bl. a. miljövård, utbyggnad av daghem och annan service, insatser inom vårdsektorn, ökad trafiksäkerhet, ökad yrkesutbildning. De olika insatserna måste ske med målsättningen att göra slut på arbetslösheten och enligt en rullande plan som konkret anger målsättning för olika tidsperioder och nödvändiga insatser för att förverkliga denna.

Med hänvisning till det anförda anhåller jag om kammarens tillstånd att till herr statsministern få ställa följande frågor:

1. Anser regeringen de redovisade siffrorna över arbetslöshetens omfattning vara oroande?
2. Vilka ytterligare åtgärder avser regeringen att vidta för att bekämpa arbetslösheten?
3. Vad avser regeringen speciellt att göra med anledning av den stora ungdomsarbetslösheten?
4. Avser regeringen att för riksdagen framlägga en plan som visar hur arbetslösheten tidsperiod för tidsperiod skall nedbringas med målsättningen att infria löftena om full sysselsättning?

Denna anhållan bordlades.

§ 4 Interpellation nr 50 ang. åtgärder för att minska omfattningen av husrivningar i tätorter

Nr 21

Fredagen den
11 februari 1972

Ordet lämnades på begäran till

Herr SJÖNELL (c), som yttrade:

Fru talman! En relativt omfattande sanering av äldre bebyggelse pågår i våra tätorter. Denna saneringsverksamhet måste i många fall anses vara välmotiverad. Äldre, omoderna och uttjänta bostäder, vilka inte kan rustas upp, måste ersättas av tidsenliga och kvalitativt goda bostäder. För närvarande byggs ca 20 procent av alla lägenheter i saneringsområden.

Omfattande rivningar medför ofta ett inte obetydligt slöseri med samhällets totala tillgångar. Vid rivning av hela kvarter rivs även fastigheter, vilka mycket väl skulle kunna fylla en funktion flera decennier framåt. Låneregler för totalsanering följer i allt väsentligt reglerna för lån till nybyggnad. Oaktat detta kan rivning av större områden medföra betydande kostnader för kommunerna, inte minst för inlösande av fastigheter från enskilda.

Den rivning som bedrivs medför ofta betydande störningar i det sociala och kulturella mönstret. De sociala problem som finns i saneringsområdena löses inte genom att människorna rycks ur sin invanda miljö. Även under själva rivningens gång innebär saneringsområdet ett socialt störningselement. Genom omfattande rivningsprogram förlorar städerna sin kulturella karaktär, samtidigt som den ofta långa omdaningsperioden innebär en kraftig förfulning av området. Detta gör att saneringsverksamheten främst bör inriktas på förbättring av befintliga fastigheter och inte, som nu sker i mycket stor utsträckning, rivning och nyproduktion.

Det är angeläget att saneringar kan genomföras under förhållandevis kort tid. I det nuvarande mycket trängda kommunalekonomiska läget har det visat sig att kommunerna inte har haft kraft att genomföra de påbörjade saneringsprogrammen. Detta gäller inte minst Stockholms kommun.

Det bör vara en angelägen uppgift för statsmakterna att vidta åtgärder för att dämpa det s. k. rivningsraseriet och stimulera till upprustning av befintliga byggnader. Speciellt angeläget med statliga insatser torde det vara i nuvarande trängda kommunalekonomiska läge.

Med hänvisning till det anförda hemställes om kammarens tillstånd att till herr inrikesministern få framställa följande fråga:

Ämnar statsrådet vidta åtgärder för att dämpa rivningsraseriet genom att bl. a. stimulera upprustning av saneringsfastigheter?

Denna anhållan bordlades.

§ 5 Anmäldes och bordlades Kungl. Maj:ts propositioner:

Nr 13 med förslag till lag om ändring i kommunalskattelagen (1928:370)

Nr 15 med förslag till lag om ändring i uppbördsförordningen (1953:272), m. m.

§ 6 Anmäldes och bordlades

Konstitutionsutskottets betänkanden:

Nr 1 över granskning av riksdagens ombudsmäns ämbetsförvaltning 1971

Nr 2 i anledning av riksdagens lönedelegations redogörelse för delegationens verksamhet under år 1971

Nr 3 i anledning av riksdagens revisorers verksamhetsberättelse för år 1971

Finansutskottets betänkanden:

Nr 2 i anledning av Kungl. Maj:ts proposition 1972:2 angående utgifter på tilläggsstat II till riksstaten för budgetåret 1971/72 i vad avser finansdepartementets verksamhetsområde

Nr 3 i anledning av Kungl. Maj:ts proposition 1972:2 angående utgifter på tilläggsstat II till riksstaten för budgetåret 1971/72 i vad avser avskrivning av oreglerade kapitalmedelsförluster

Socialutskottets betänkande:

Nr 1 i anledning av Kungl. Maj:ts proposition 1972:2 angående utgifter på tilläggsstat II till riksstaten för budgetåret 1971/72 i vad avser anslag inom socialdepartementets verksamhetsområde

Kulturutskottets betänkande:

Nr 1 i anledning av propositionen 1972:2 angående utgifter på tilläggsstat II till riksstaten för budgetåret 1971/72 i vad avser anslag inom utbildningsdepartementets verksamhetsområde

Jordbruksutskottets betänkande:

Nr 3 i anledning av Kungl. Maj:ts proposition 1972:2 angående utgifter på tilläggsstat II till riksstaten för budgetåret 1971/72 i vad avser anslag inom jordbruksdepartementets verksamhetsområde

Näringsutskottets betänkanden:

Nr 1 i anledning av propositionen 1972:2 angående utgifter på tilläggsstat II till riksstaten för budgetåret 1971/72 i vad avser industridepartementets verksamhetsområde

Nr 2 i anledning av Kungl. Maj:ts framställningar i propositionen 1972:1 om anslag för budgetåret 1972/73 inom finansdepartementets verksamhetsområde avseende bankinspektionen, försäkringsinspektionen m. m.

Civilutskottets betänkanden:

Nr 1 i anledning av Kungl. Maj:ts proposition 1972:2 angående utgifter på tilläggsstat II till riksstaten för budgetåret 1971/72 i vad avser anslag under inrikesdepartementets handläggning

Nr 2 i anledning av Kungl. Maj:ts proposition 1972:2 angående utgifter på tilläggsstat II till riksstaten för budgetåret 1971/72 i vad avser anslag under civildepartementets handläggning

Nr 21

Fredagen den
11 februari 1972

§ 7 Meddelande ang. enkel fråga

Meddelades att följande enkla fråga denna dag framställdes, nämligen av

Nr 65 Herr *Winberg* (m) till herr socialministern angående ersättningen enligt lagen om allmän försäkring åt den som under sjukskrivning begår brott:

Anser herr statsrådet att bestämmelserna angående ersättning enligt lagen om allmän försäkring fungerar tillfredsställande i fråga om den som är sjukskriven och samtidigt bedriver brottslig verksamhet?

§ 8 Kammaren åtskildes kl. 15.04.

In fidem

SUNE K. JOHANSSON

/Solveig Gemert